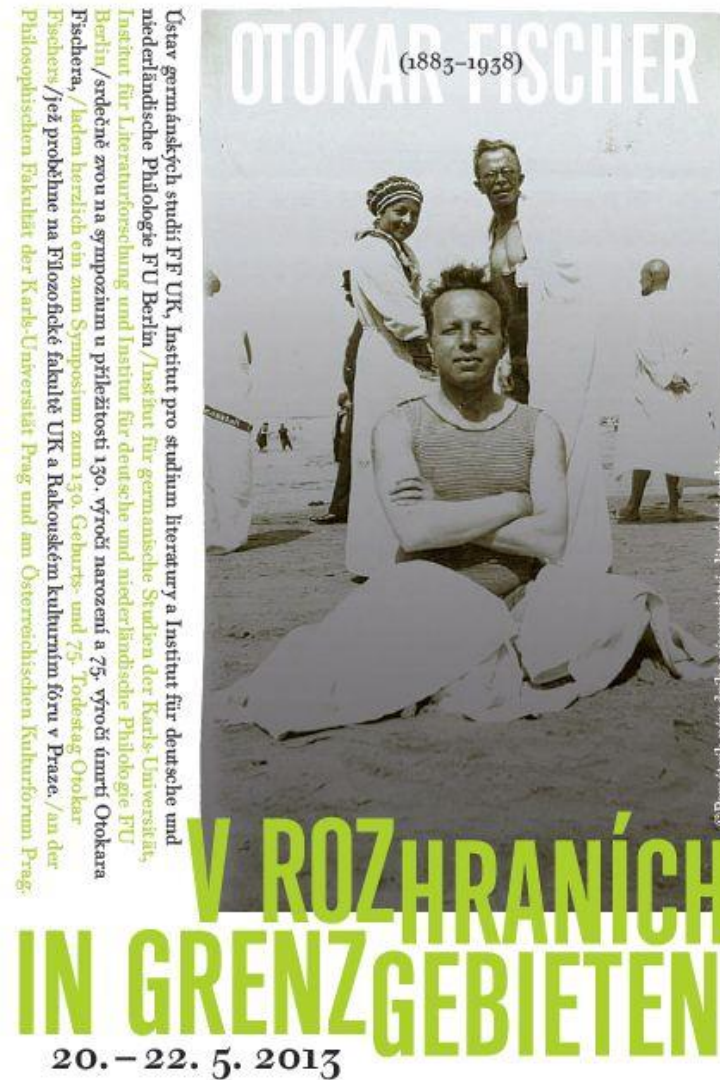

Otokar Fischer / Loutka, sen, vzpomínka a jiná „pomezí“ duše a (básnického) slova

Mgr. Michal Topor, Ph.D. (michal.topor@ipsl.cz),

moodle: <https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=I0617>

OTOKAR FISCHER (1883-1938)

Ústav germánských studií FF UK, Institut pro studium literatury a Institut für deutsche und niederländische Philologie FU Berlin / Institut für germanische Studien der Karls-Universität, Institut für Literaturforschung und Institut für deutsche und niederländische Philologie FU Berlin / středně zrou na symposium u příležitosti 130. výročí narození a 75. výročí úmrtí Otokara Fischera / baden herzlich ein zum Symposium zum 130. Geburts- und 75. Todestag Otokar Fischers / jež probíhají na Filozofické fakultě UK a Rakouském kulturním fóru v Praze / an der Philosophischen Fakultät der Karls-Universität Prag und am Österreichischen Kulturforum Prag.

**V ROZHRAŇÍCH
IN GRENZGEBIETEN**

20. - 22. 5. 2013

© Pamětník národního písemnictví - Literární archiv

**OTOKAR FISCHER
(1883-1938)**

Ein Prager Intellektueller zwischen
Dichtung und Wissenschaft

böhlau

VÁCLAV PETRBOK, ALICE STAŠKOVÁ,
ŠTĚPÁN ZBYTOVSKÝ (HG.)

Četba: úryvky z korespondence Ot. Fischera a Arneho Nováka

7. října 1913 Otokar Fischer v rámci jednání I. kongresu pro estetiku a všeobecnou vědu o umění konaného v Berlíně proslavil přednášku, již poté publikoval nejprve (počátkem roku 1914) německy – v prestižním berlínském *Zeitschrift für Ästhetik und allgemeine Kunstwissenschaft* (jejíž redakčně spravoval Max Dessoir, jeden z organizátorů kongresu) – a poté, v dubnu téhož roku, i česky, v revui *Lumír* (tu tehdy redigoval Viktor Dyk). Německou verzi Fischer (patrně v úvodu roku 1914) poslal Arne Novákovi; v dopise, k němuž ji přiložil, psal také o svém „článku o Zarathustrovi“ (jejž právě poslal redakci *Přehledu*): „Myslím dokonce, že [...] jest osobní“, pokračuje: „a na důkaz, jak subjektivní dovedu být, posílám Ti svou berlínskou přednášku; je to, tuším, ze všeho nejosobnější, co jsem vůbec kdy psal, třebaže tam ani jednou zřejmě nemluví o sobě – ba je to snad až příliš zpovědní, intimní, programové; rozhodně je to psáno, abych sám sebe před sebou obhájil a umožnil [si] práci v budoucnosti – jsou to vše problémy, které mne mučily a mučí od počátku mých studií! [...]“ (nedat., LA PNP, f. A. Novák).

Novák v odpovědi věnoval právě osobnímu momentu větší, poněkud skeptický komentář:

[Přehled, Kramerius](#)

Článek o účasti uměleckého instinktu a básnické intuice v bádání literárním jest skutečně εἰς εαυτόν [tj. „hovor k sobě“, dle titulu spisu Marka Antonia, MT]: zdá se mně, že jest to především pokus obhájit metodicky zvláštní a skutečně požehnané sdružení dvojího či snad trojího nadání, jež v Tvé hrudi se ze penthesilejského napětí sil vraždí a snoubí. Studie jest krásným příspěvkem k psychologické analýze a statečnou konfesí, kterou uvítají se zadostiučiněním Ti, kdož cítí se potomky Cheironovými [tj. bájného kentaura, MT] – a snad mám právo počítati se k nim, vždyť Tvá stať mně tak prýštila z duše, že se mně místy zdála až samozřejmou (ve svém vědeckém kacírství) – avšak pochybuji, že by Tvá axiomata bylo možno povýšiti na požadavek pro literární bádání vůbec. Ti, kdož se mu věnují a vstupují na vysoké školy, aby pro ně nabyli průpravy, jsou a budou vždy v podstatě intelektualisté a lidé naukoví; duchové instinktu uměleckého a básnické intuice budou jen ve výjimečných případech ochotni bráti na sebe jho vědeckého školení. To, co ve Tvé úvaze zdůrazňuje se místy jako opravdový postulát, jest v podstatě milost boží a ke všemu nadpřirozená. . . a třeba znám mnoho z příslušných pokusů bohosloveckých, nepřestanu pochybovati, že by návody, jak milost tu vybuditi, koneckonců neselhaly. Avšak konečný dojem po četbě Tvé stati jest vděčná radost nad tím, že Ty sám jsi kentaurem, že si to uvědomuješ a že chceš býti jako syn Kronův a Filyřin učitelem nejen gymnastiky a lékařství, ale i muziky a věštění a občas se po kentaursku vmísiti do průvodu Dionýsova. Des Kommenden sind wir gewärtig. [...] (A. Novák → O. Fischer, Praha, 22. I. 1914, LA PNP, f. O. Fischer).

/ Fischer o kongresu referoval ještě koncem roku 1913 ve *Volných směrech*.

/ Dessoir uvedl daný sešit „nezměněným otiskem“ své řeči (*Systematik und Geschichte der Künste*), již kongres otevřel; srov. <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/zaak1914>.

otázky/podněty k textu: *O účasti umělecké tvořivosti v literárněhistorickém bádání* (Lumír, 1914)

stať Fischer uvádí konstatováním „Všechno duševní dění je boj.“: jak mu rozumět ve světle toho, o čem následně Fischer uvažuje, v jakých rovinách, scénách a figurách Fischer tento „boj“, toto „tření“ rozehrává, promýšlí? Jak, v jakých pojmech Fischer definuje „básníka“, jak „badatele“, v čem spočívá badatelovo, filologovo drama, a jeho úkol (jak rozumět pojmu „Života“, síly“, „jednoty“, „divinace“), a jak tomuto úkolu dostat? Jak vlastně rozumět pojmu „umělecké tvořivosti“? Podává ale Fischer vůbec (nějaký) návod?

Ueber den Anteil des künstlerischen Instinkts an literarhistorischer Forschung. Přednáška dr. Ot. Fischera na I. sjezdu pro aesthetiku v Berlíně, v říjnu 1913; otištěna v »Zit. f. Aesthetik u. allg. Kunstwissenschaft«, sv. IX, str. 96n, česky v »Lumíru« XLII., č. 5. a 6. (»O účasti umělecké tvořivosti v literárně-historickém bádání«).

Spisovatel, sám nadán schopnostmi k tvoření i vědeckému i uměleckému, zabývá se otázkou, do jaké míry jsou si obě schopnosti v bádání literárně-historickém navzájem nápomocny, do jaké míry si překážejí. V části úvodní upozorňuje na přitažlivost a nesnášlivost obojího druhu nadání, jak se jeví v přátelství a tragickém rozchodu doplňujících se osobností, jako Hebbel-Kuh, Keller-Baechtold, Nietzsche-Rhode.*)

Jaký jest vliv obou schopností na bádání literárně historické? Historie bývá pokládána hned spíše za vědu, hned za umění, podle toho, zda vlna času vynesla právě na povrch pokolení spíše produktivní či kritické. Kdežto však historie vůbec, pokud jest uměním, jest slovesným

*) Tento střet může se odehrávat i v nitru jedincově; v denících a v dopisech básníků nalzáme celou stupnici dokladů, od vítězně přemáhaných okamžiků mučivé nejistoty až k trvalému vědomí rozpolcenosti, jež ochromuje veškeru činnost tvůrčí. Hromadně pak odehrává se mezi tvůrčími a kritickými směry až už v mezích téhož pokolení nebo mezi střídajícími se generacemi. Střídavé působení a střídavou převahu intuíce a kritiky lze, zdá se, pokládati za způsob vši vyspělé duševnosti vůbec. Individuálně vyskytá se jak u jedinců nadání zcela průměrného, tak u jedinců nadání vysokého, a to jak při typu praktickém, tak při typu uměleckém i vědeckém. Převaha jedné nad druhou závisí na síle jedincova nadání, na jeho způsobě projevovali, na náladách a jejich pozadí fyziologickém, na stáří a na řadě vlivů jiných, mnohdy neznámých. Závislostí střídání generativního jsou ještě obtížněji vysvětlitelné. — Nedávno zabývali se těmito otázkami R. Müller-Freienfels ve studii »Ueber Denken u. Phantasietypen« (Zit. f. angewandte Psych. sv. VII., str. 121—184) a Volkelt ve studii »Der Begriff des Stils« (Zit. f. Aesth. sv. VIII., str. 209—246). O obou studiích přinesl obsírné zprávy »Čas. pro mod. fil.« IV., seš. 2., str. 183 n. Z části dr. Friedrich Streckler, v náčrtku »Die beiden Grundtätigkeiten des Denkens bei der Verwertung der Vorstellungen« (»Arch. f. syst. Philos.« sv. XIX., str. 423 n.).

uměním o aktivitě národů, historie literatury, pokud jest uměním, jest uměním slovesným o umění slovesném. Staleté hromadění kultury a historický smysl posledního století způsobily, že dnes každý básník jest více méně nucen mít literárně historické vědomosti. Naopak zase jest zřejmo, že literární historik musí býti do jisté míry geniálně citlivý, má-li duševní pochody básnického života představovat, rozbírat a chápat. Básník však, jakožto literární historik, jest náchylen prokazovat vědě špatné služby pro svou přílišnou subjektivnost a pro svou náklonnost přetvořovací. Literární historik musí pak býti stále na stráži před svými sklony uměleckými, sice ho svedou k divagacím, jež nejsou ani uměním ani vědou. Hlavní zisk, jenž plyne literárním dějům z uměleckých determinantů nitra badatelova, jest ten, že vědou jeho zájem k osobnostem určitého rázu, po případě k určitým, jinému nepostřehnutým projevům literárních osobností, jsouce takto zdrojem badatelské původnosti.*)

Otázka o poměru tvůrčího instinktu a kritické složky nadání při práci vědecké jest u nás v poslední době vůbec dosti aktuální. Jest to odraz romantických tendencí v soudobé vědě a umění. Romanismus dostavuje se pravidelně pokaždé, kdykoli tendence racionalistické jsou vyčerpány do neplodnosti, a bude sám zase jimi vystřídán později, až jeho složka intuitivní, která jest dnes jeho živou silou, rozbují tak, že bude nutno zavolat na pomoc čistou, neproduktivní soudnost. Dr. Arne Novák zabývá se touto otázkou v úvaze »Jörgen Tesman« (»Česká kultura« ročn. I., právě bylo znovu otištěno v souborném vydání Novákových studií »Mužové a osudy« u Vilímka; kritickou a doplňující poznámku k úvaze Novákově otiiskl dr. Mathesius v »Přehledu«, roč. XI., str. 239.), dr. Rádíl v historických odstavcích svých »Úvah vědeckých a filosofických« V. Cílek.

V trojí nedělní příloze »Národních Listů« (5. dubna, 3. a 17. května) uveřejnil prof. Gustav Friedrich některé výsledky svého paleografického bádání o rukopisech Královédvorském a Zelenohorském. V úvaze psané pro široký kruh čtenářův a otištěné v

*) O determinaci zálib literárních pronáší pozoruhodné myšlenky Otto Rank ve spise »Das Inzestmotiv in Dichtung u. Sage. Grundzüge des dichterischen Schaffens«, str. 150 n., Vídeň, 1912. Pochybují, že by autorovy překlady Kleista a Nietzsche byly tak zdařilé bez této osobní praedispozice.

- **úkol:** různročtení – srovnání českého textu z roku 1914 a upravené verze nadepsané *Na rozhraní* a zařazené do výboru *Duše a dílo* (1929); oba texty jsou k dispozici v moodlu, stejně tak pdf s barevným různročtením; úkol pro všechny, zároveň I garant: ...

V.
Über den Anteil des künstlerischen Instinkts
an literarhistorischer Forschung¹⁾.

Von
Ottokar Fischer.

Alle geistige Bewegung ist Kampf. Leben heißt Gegensätze überbrücken, Kultur beruht auf einem nimmermüden Kräftespiel. In waffenbrüderlicher Eintracht scheinen zwar verwandte Tendenzen einem gemeinsamen Ziele zuzustreben, aber in der Seele der einzelnen Kampfesgenossen klaffen Wunden, welche nicht vernarben. In einem gegebenen Zeitpunkte bewegen sich zweierlei im Ausdruck verschiedene, doch als homogen und seelenverwandt gefeierte Kulturfaktoren auf identischen Bahnen; Schulter an Schulter pflegen Kunst und Wissenschaft über Kunst, Schaffensdrang und Kritik nebeneinander zu kämpfen: doch bei genauerem Zusehen geben sie sich als geborene, geschworene Feinde zu erkennen, durch deren Zusammenstoß erst die rechte Entwicklung erzeugt wird. Die treuen Freundschaften zwischen verschiedenartig veranlagten Männern gehören zu den unentbehrlichsten Erscheinungen der Literaturgeschichte, und bei etwaigen Entzweigungen spielen äußere Umstände und Zufälligkeiten eine wichtige Rolle: immerhin bliebe zu fragen, ob es nicht ein überpersönliches Erlebnis zu konstatieren gibt in den Zerwürfnissen und Freundschaftstragödien zwischen Hebbel etwa und Emil Kuh, zwischen Gottfried Keller und Baechtold, zwischen Nietzsche und Erwin Rohde; ob hier, trotz mannigfacher begleitender Ursachen und Zwischenfälle, nicht etwas vorliegt, was an die Psychologie, wo nicht an eine Metaphysik des Künstlerproblems rühren mag; ob sich da nicht Folgen einer ursprünglichen Divergenz abgespielt haben, die sich durch Treue, Ergebung, Dankbarkeit, Begeisterung über ihr eigenes Dasein täuschen wollte und doch nicht imstande war, die Tatsache wegzuleugnen, daß ein Schöpfer einen instinktiven Abscheu empfindet vor dem Zerfasern seiner inneren Absichten, vor dem Anblick seines richtigen oder verzerrten Spiegelbilds, während ein noch so selbstloser Kritiker über das Gefühl der eigenen Unzulänglichkeit,

¹⁾ Vortrag, gehalten am 7. Oktober 1913 auf dem Berliner Kongreß für Ästhetik und allgemeine Kunstwissenschaft.

OTOKAR FISCHER:

O ÚČASTI UMĚLECKÉ TVOŘIVOSTI
V LITERÁRNĚ HISTORICKÉM BADÁNÍ.*

Všechno duševní dění je boj. Žítí znamená vyrovnávaní protivy, kultura spočívá na neúnavném vzájemném tření kulturních sil. Dvě spřízněných tendencí zdánlivě sice svorně spěje za společnou metou, ale v duši jednotlivých zápasníků se rozvírají nezahejtelné rány. V daném okamžiku pohybují se dva kulturní činitelé, různící se výrazem, než považovaní za pokrevně příbuzné, po totožných drahách; těsně vedle sebe bojuje umění a věda o umění, bojuje tvůrčí pud a kritika: přihlédneme-li však blíže, poznáme, že tu běží o rozené nepřátele a zapřísáhlé protivníky, jejichž vzájemným nárazem teprve vzniká pravý vývoj. Věrné přátelské svazky mezi různě založenými muži patřívají k nepostrada-

* Die přednáška, proslovená 7. října 1913 na 1. kongresu pro esthetiku a všeobecnou vědu o umění v Berlíně.

Lumír XLII. 5.

27

NA ROZHRANÍ

Věrné svazky mezi jedinci, založenými umělecky a vědecky, patřívají sice ke skutečnostem literárních dějin, a dojde-li k rozrušení přátelství, mívají důležitou úlohu vnější okolnosti a náhody: nicméně je dovoleno se ptáti, nelze-li naléztí prožitek nadosobní v nesrovnalostech a tragediích přátelství na př. Hebbela a Emila Kuha, Gottfrieda Kellera a Baechtolda, Nietzscheho a Ervina Rhodeho; zda se tu, přes lečjaký důvod doprovodný a episodický, neprojeví následky prvotní divergence, která sama se chtěla o své existenci oklamat oddaností a nadšením, ale přece nebyla s to, aby popřela fakt, že tvůrce cítívá odpor k rozplétání svých vnitřních úmyslů, kdežto kritik, byť sebe méně sobecký, nemůže se smířiti s po-citem své odlišnosti. Na každý způsob lze chápati fakt,

HANS-GEORG
GADAMER

PRAVDA
A METODA I
NÁRYS FILOSOFICKÉ
HERMENEUTIKY

TRIÁDA

Schleiermacherových myšlenek do popředí teprve postupně. V každém případě byla tato psychologická interpretace ve vlastním smyslu určující pro teorie vytvářené v 19. století – pro Savignyho, Boeckha, Steinthala a především Diltheye.

Dokonce také v případě Bible, u níž psychologicko-individuální výklad jednotlivých spisovatelů daleko zaostává za významem jejich dogmatické jednoty a vzájemnosti,²⁴ má pro Schleiermachera metodické oddělení filologie a dogmatiky přece jen bytostný význam.²⁵ Hermeneutika zahrnuje gramatické a psychologické umění výkladu. Schleiermacherovým nejvlastnějším přínosem je ale psychologická interpretace. Je vposledku divinačným chováním, přesazením sebe sama do celkového ustrojení spisovatele, uchopením „vnitřního průběhu“ zhotovování díla,²⁶ nápodobou tvůrčího aktu. Rozumění je tedy reprodukcí původní produkce, poznáním poznatého (Boeckh)²⁷, rekonstrukcí, která vychází z živého momentu koncepce, ze „zárodečného rozhodnutí“ jako organizujícího bodu kompozice.²⁸

27 A. Boeckh, *Enzyklopädie und Methodologie der philologischen Wissenschaften*, vyd. E. Brautuschek, Leipzig 1886, s. 10.

28 Dilthey pro to v souvislosti svých studií o básnické obrazotvornosti zavádí výraz „bod dojmu“ a výslovně jej přenáší z umělce na dějepisce (W. Dilthey, *Gesammelte Schriften*, sv. 6, s. 283). Význam tohoto přenesení z hlediska dějin ducha vyložíme později. Jeho základem je Schleiermacherův pojem *života*: „Kde je však život, tam drží pohromadě funkce a části.“ Pro výraz „zárodečné rozhodnutí“ srov.: F. D. E. Schleiermacher, *Werke*, sv. 1,7, s. 168.

*Když vykládám se, vkládám sebe zpět:
sám sobě nemohu být interpret.
kdo ale stoupá po své cestě vlastní,
i obraz můj svým ostrým světlem zjasní.*
(Friedrich Nietzsche: *Interpretace*, in
týž: *Radostná věda*, přel. Věra Koubová.
Praha: Československý spisovatel, 1992,
s. 21)

„(...) Geniální produkci odpovídá na straně hermeneutiky to, že vyžaduje **divinaci**, bezprostřední uhadování, které v posledku předpokládá svého druhu kongenialitu (...) Neboť obě krajnosti, cizost i důvěrnost, jsou s relativním rozlišením dány každé individualitě. ‚Metoda‘ rozumění bude mít na zřeteli jak to, co je společné (prostřednictvím srovnání), tak to, co je svébytné (prostřednictvím uhadování), tj. bude jak komparativní, tak divinační. V obou ohledech však zůstane ‚uměním‘, protože nemůže být mechanizována jako použití pravidel. Prvek divinace zůstává nepostradatelný.“ (s. 174)

Cap. Becker & Mann, Berlin W.

Frank Wedekind

FRANK WEDEKIND

LULU

(ERDGEIST)

TRAGEDIE O ČTYŘECH DĚJSTVÍCH
AUTORISOVANÝ PŘEKLAD ASCENICKÁ ÚPRAVA
OTOKARA FISCHERA
A
FRANTIŠKA ZAVŘELA

1914

(BURSÍK A KOHOUT, PRAHA)

KNIHOVNA SCENY / SVAZEK 3

VELECTĚNÝ PANE ZAVŘELE!

Věnujete Svou uměleckou práci a Svou často osvědčenou uměleckou sílu pokusu, drama „Erdgeist“ přenést na české jeviště. Dovolte mi, abych Vám při této příležitosti především co nejvroucněji poděkoval za skvělou inscenaci „Erdgeista“, již jste daroval mnichovskému Uměleckému divadlu. Zbavil jste „osoby“ všeho náhodného a dal jste jim vystatí jako pozemským mocnostem, jako činitelům našeho bytí — tak, jak mi při práci tanuly na mysl. Nicméně musil jsem se sám sebe ptáti, nebyla-li při tak mohutné inscenaci Vaše důvěra v mé dílo větší než jeho nosnost. Zdálo se však, že souhlas diváků Vám dával za pravdu. Jasně vynikal smrtelný zápas, jež bojuje přirozenost a samozřejmost ženské prabytosti se zděděnými zásadami mužství, ovládajícími svět.

Dovolte, abych vedle díku vyslovil též vroucí přání. Žije a tvoří teď v českém národě řada mladých dramatiků, kteří právě tak těžce nacházejí smysl a porozumění pro své jevištní výtvoř, jako já před dvacíti lety za ztuhlé hrůzovlády pedantického naturalismu v Německu. Kdyby českému představení

„Erdgeista“ byl popřán osvobozující účinek, že by mladým těm bojovníkům uvolnilo okovy, že by jejich výtvořům otevřelo domácí divadla a tím i jeviště Německa, byl by to největší a nejkrásnější úspěch, jaký mohu přáti své práci, jejím výborným překladatelům, jakož i, vážený pane Zavřele, Vašemu scenování.

Se srdečným pozdravem

Váš oddaný

Frank Wedekind.

V Mnichově, 4. dubna 1914.

a zejména ke Grimmovým Pohádkám (s Boltem v Lipsku) jsou úctyhodným a jedinečným výkonem tohoto oboru. Získaly prof. Polívkovi evropské jméno a názvu „slovanského Kōhlera“.

Prof. Polívkovi přísluší zásluha, že studium slavistiky, smrtí Šafaříkovou opuštěné, u nás opět osvěžil a že čestně tradici Šafaříkovu obhájil. Svými pracemi i svou činností učitelskou stal se představitelem a vůdcem české slavistiky, stal se průkopníkem prací nových. Jeho praktické znalosti slovanských jazyků i slovanských zemí na základě hojných cest ho v tom neobyčejně podporovaly.

Prof. Polívka byl na naší universitě vždy v čele pokrokových snah; tak i v bojích rukopisných stál mezi bojovníky za pokrok vědy. Byl vždy upřímným Čechem a Slovanem, je muž přítomná doba přinesla mnoho utrpení, ale i on pevně věří, že vzejde nové slunce všem utlačovaným. Kéž se ho brzy dočká — s námi se všemi!

Jos. Páta.

FRANK WEDEKIND. Čím byl tento muž, jenž po dvacet let znepokojoval moderní drama jako ztělesnění záhady? Byl clownem? Tvrdilo se tak z počátku. Hercem svých myšlenek? To byla maska. Moralistou? Čím dál, tím jasněji se jevílo, že ano. Karel Hetman z jeho „Hidally“, tof asi věrný odraz jeho duše: ideolog, jenž si sestaví nesmyslný kult krásy a tělesnosti, nedbaje, že předmět zbožňování se tím zvrátí v hnus a že vytoužená čistota smyslů bude bídne zkarikována. Tento theoretisující

sklon Wedekindovy bytosti vedl ho k paradoxním, až učeneckým soustavám, jež kupčení lidským masem vykládaly z vrozeného idealismu a jež zručnosti pohlavního chtíče rozbíraly se stejnou nevinností jako projevy ducha náboženského. Ale to není Wedekind, jaký bude žítí v paměti dramatických svých dlužníků. Na doktrínáře se zapomene: působiti bude, vedle mistra dialogu, oživující jeho pohled do skrýše lidské psychy, z níž vynesl na povrch pudy, třesoucí se v křečích teplé ještě živočišnosti. Menažerie samečků od holobrádka Hugenberga po stoletého Schigolcha; Lulu, ta obnovená Nana, šířící kolem sebe bláznovství a nákazu; pak nevinné dívky, které dostanou dítě a nevědí, jak; gymnasisté, klopýtající přes hrob milencin; ženy, šířící touhou svých marně ukájených smyslů; slepý obr, trápící se studem a žárlivostí — takový je Wedekindův svět, jehož základním omylem jest, že chce duši vyloučiti z těla anebo ji docela vymýtit. Otřásající je síla, již dovede rozpoutati v říši hmoty: za její meze však jeho sensualismus nesáhá — a nehlubší dramata lidské bytosti odehrávají se mimo zamřížovanou celou, do níž by nás chtěl zaklíti, odehrávají se v oblastech, k nimž neproniká jeho zor, odvážně namířený směrem jediným. Kdo prošel kultem Wedekindova díla, věčně bude vzpomínati vůdce jedním z mnoha uměleckých okruhů — předpeklim — a z plné hrudi dýchat čistý vzduch pod novým, svobodnějším nebem.

Otokar Fischer.

„Lumír“ vychází 15. každého měsíce mimo prázdniny a předplácí se s poštovní zásilkou: na půl léta K 7.50, na celý rok K 15.—. — Patisk. původních prací se vyhrazuje. — Dopisy a d m i n i s t r a c i „Lumíra“ buďtež adresovány: Časopis „Lumír“, Praha, Karlovo náměstí č. 34. — Listy přijímáme jen frankované. — Rukopisů nevracíme.

Za redakci odpovídá Dr. H. Jelínek.

Majetník a vydavatel nakladatelství J. Otto. — Tiskem „Unie“ v Praze.

Číslo toto vydáno dne 1. dubna 1918.

nosti nauk, Časopisu Musea Č., Právníku, Osvětě. Před lety Jaromír Čelakovský též v „Lumíru“ uveřejnil drobné práce. Roku 1883 habilitoval se jako docent, r. 1886 byl jmenován profesorem na české universitě. Od r. 1887 je členem Král. české společnosti nauk a od roku 1890 řádným členem České Akademie. —a—

Čtenáři článku o Wedekindovi bude snad zajímat i tato bibliografická poznámka. Díla Franka Wedekinda následují po sobě takto: Roku 1890 „Die junge Welt. Komödie in drei Aufzügen“ (uveřejněna až r. 1899; český překlad od dra Antonína Kloseho, u Storchy 1905); 1891 „Frühlings Erwachen. Eine Kindertragödie“ (u Caes. Schmidta v Curychu; do 1903 tři vydání); 1895 „Der Erdgeist. Eine Tragödie“; 1897 „Die Fürstin Russalka“ (obsahuje novelly pod názvem „Seelenergüsse“, jež 1906 opakovány ve sbírce „Feuerwerk“, rozmnoženy jsou o povídku „Die Schutzimpfung“; dále básně „Die Jahreszeiten“, 1905 samostatně vydané; konečně „Theater“, tři scénáře, z nichž střední „Der Mückenprinz“, 1901 pojat do „Minne-Haha“; 1899 „Der Liebestrank. Schwank in drei Aufzügen“; „Der Kammeränger. Drei Scenen“ (do češt. přeložil Bohdan Kaminský v Repertoiru českých div. č. 82.); 1901 „Minne-Haha. Oder Über die körperliche Erziehung der Mädchen“ (v časop. „Die Insel“, 1903 ve vydání knižním); „Marquis von Keith. (Münchener Scenen.) Schauspiel in fünf Aufzügen.“ 1902 „Die Büchse der Pandora. Tragödie in drei Aufzügen“ (prvé vyd. v „Insel“, 1904 u Bruno Cassirera v Berlíně).

„So ist das Leben. Schauspiel in fünf Akten“; 1904 „Hidalla. Oder: Sein und Haben. Schauspiel in fünf Akten“ (u Marchlewského v Mnichově); 1905 „Der Totentanz“ (zprvu vydán ve „Fackel“ č. 183/4). Díla, u nichž nakladatel není udán, byla vydána A. Langenem v Mnichově. Pokládám „So ist das Leben“ za poslední práci Wedekindovu, ač po ní byla vydána ještě dvě dramata; mám proto mimo vnitřní důvody především důvod ten, že „Totentanz“ mluví se již v „Büchse der Pandora“ a že „Hidalla“ značí myšlenkovou etapu před „Totentanzem“. — Údaje jsou čerpány především z monografie dra Raimunda Pissina („Frank Wedekind.“ Moderne Essays č. 53, 1905), jež obsahuje vedle tří kapitol analytických také stručnou bibliografii. Poukazují dále na články Krausovy („Fackel“ 1905), Babovy („Schaubühne“ 1905), Hardenovy („Zukunft“ 1906, str. 77 sl.), Kerrový („Das neue Drama“ 134 sl., 281 a j.); trefná paralela Wedekinda a Grabbeho čte se u Poppenberga („Bibelots“ 257).

O. F.

Pan Alexander Ivanovič Jacimirskij, který se u nás velmi chvalně uvedl svými příspěvky v „Národopisném Věstníku“, a v slavistických kruzích si získal zvučné jméno obáhlými pracemi zvláště o církevním slovanském písemnictví v publikacích cis. Akademie věd v Petrohradě, seznámoval by velmi ochotně ruský literární svět s novinami české literatury. Proto prosí pp. nakladatele a spisovatele české, aby mu k recenzím posílali své knihy. Jeho adresa: St. Petersburg, Kovenskij 9, kv. 35.

„Lumír“ vychází 15. každého měsíce mimo prázdniny a předplácí se pro Prahu: na čtvrt léta K 240, na půl léta K 480, na celý rok K 960. Poštou: na čtvrt léta K 260, na půl léta K 5—, na celý rok K 10—. — Na Knižovnu „Lumira“ předplácejí odběratelé ročně pouze K 3—. Jinak stojí sešit 24 hal. — Patisk původních prací se vyhrazuje. — Dopisy admi-nistraci „Lumira“ buďtež adresovány: Casopis „Lumír“, Praha, Karlovo náměstí č. 34. — Listy přijímáme jen frankované. Rukopisů nevracíme.

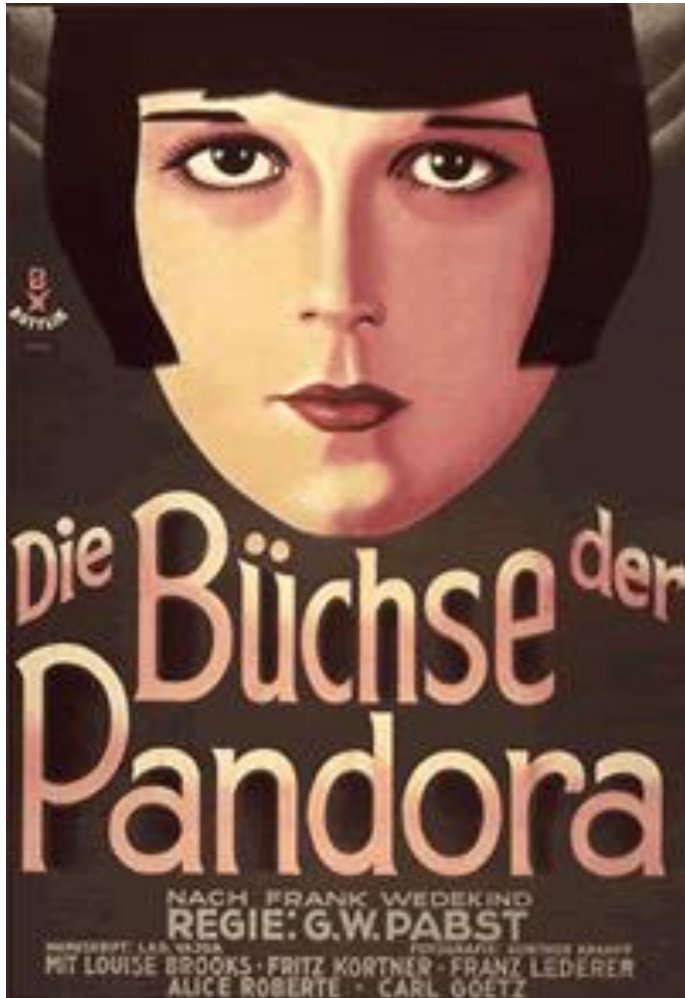
Rediguje Václav Hladík a Jaroslav Vítěk. — Majetník, vydavatel a nakladatel J. Otto. Tiskem „Unie“ v Praze.

Číslo toto vydáno 17. dubna 1906.

úkoly pro seminář 15 IO. 2020

- **čtba:** Ot. Fischer: Frank Wedekind. *Lumír* 34, 1905–1906, č. 5, 15. 3. 1906, s. 219–233 (moodle) + dovětek (zde vlevo); týž: Teodicea od Franka Wedekinda... *Česká revue* 2, 1908, č. 2, 6. II., s. 122–124 (moodle); týž: // případně též: Frank Wedekind: *Procitnutí jara* (= *Frühlings Erwachsen*; v překladu F. V. Krejčího, 1923, moodle), týž: *Lulu* (= *Der Erdgeist*; v překladu Ot. Fischera, 1914, moodle)
 - **otázky/podněty:**
 - esej *Frank Wedekind* Fischer otevírá interpretací závěrečné scény dramatu *Procitnutí jara* (*Frühlings Erwachsen*), exponuje v souvislosti s figurou „zakukleného pána“ problém vztahu literárního textu a autorského, resp. autorova subjektu, unikavého „já“: pokuste se sledovat, následně, to, jakým způsobem Fischer nad Wedekindovými texty, v konfrontaci s nimi (jejich rysy, literárními gesty, figurami, zkrátka detekovanými významy) konstruuje určitou autorskou (Wedekindovu) identitu, její „příběh“ s určitou zápletkou, základním, určujícím napětím a – co je to tedy vlastně za příběh, v jakých pojmech, z jakých elementů jej Fischer skládá? Jakou roli v tomto příběhu hrají motivy spásy nebo vůbec čehokoli, čemu je možné – měřeno perspektivou, již lze připsat Wedekindovi – přitakat, jaké místo má podle Fischera ve Wedekindově světě figura dívky, ženy? Kdo/co je podle Fischera „Lulu“? Lze sledovat ve Fischerově pojetí Wedekinda nějakou distanc, polemické místo? // v roce 1908 se Fischer k Wedekindovi vrátil v souvislosti s jeho hrou *Die Zensur*, a to víceméně polemicky – v čem jeho výhrady spočívají?
 - **garantovaný úkol:** komentář k textům Ot. Fischer: *Scéna* 2, 1914, č. 1, 15. 5., str. 16–18a týž: Frank Wedekind. *Lumír*, I. 4. 1918 (na násl. stránce):
 - v jakém směru tu Fischer rozvíjí či posouvá svá pozorování z textů z let 1906 a 1908?

<https://www.youtube.com/watch?v=VuwfU2LekQY>

<https://www.youtube.com/watch?v=Cuw1BEyUq-Y>

